

Wymagania edukacyjne „Żyję i działam bezpiecznie” dla liceum ogólnokształcącego i technikum

1. Alarmowanie i ewakuacja

Ocena				
dopuszczająca [1]	dostateczna [1 + 2]	dobra [1 + 2 + 3]	bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	celująca [1 + 2 + 3 + 4+5]
Uczeń: - definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów oraz sygnałów alarmowych - charakteryzuje zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu - wymienia podstawowe środki alarmowe	Uczeń: - opisuje kluczowe elementy szkolnej instrukcji ewakuacji: - sygnały - drogi ewakuacji, wyjścia ewakuacyjne - miejsce zbiórki ewakuowanej ludności - zasady zachowania się uczniów podczas ewakuacji ze szkoły(internatu)	Uczeń: - omawia zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu - omawia zasady postępowania po opublikowaniu komunikatu ostrzegawczego	Uczeń: - charakteryzuje stopnie ewakuacji - omawia zasady postępowania po opublikowaniu komunikatu ostrzegawczego	Uczeń: redaguje treść komunikatu ostrzegawczego o zbliżającym się (wybrany) zagrożeniu dla miejscowości, w której mieszka

I. Podstawy pierwszej pomocy

Ocena				
dopuszczająca [1]	dostateczna [1 + 2]	dobra [1 + 2 + 3]	bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	celująca [1 + 2 + 3 + 4+5]
Uczeń: - podaje definicję i wymienia cele oraz zadania pierwszej pomocy - wymienia działania wchodzące w zakres	Uczeń: - opisuje rolę układów: oddychania, krążenia i nerwowego dla prawidłowego funkcjonowania organizmu - podaje przykłady zagrożeń w	Uczeń: - wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych - opisuje następstwa zaburzeń	Uczeń: potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach	Uczeń: należy do społecznych podmiotów współpracujących z systemami Państwowego Ratownictwa Medycznego lub Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego

• pierwszej pomocy • potrafi rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia • opisuje wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienia przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce, np. domowej, samochodowej • opisuje zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia • prawidłowo wzywa pomoc • opisuje zasady postępowania z osobą nieprzytomną • systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej • opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn • omawia zasady postępowania przeciwwstrząsowego • wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu • opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn • omawia zasady postępowania z poszkodowanymi, u których podejrzewa się • środowisku domowym, ulicznym i wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach • omawia zasady postępowanie w przypadku omdlenia • wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej • wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć • wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny oraz opatrunek uciskowy • omawia i stosuje zasady unieruchamiania złamań kości długich i stawów (zasada Potta) • wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach • opisuje zagrożenia dla życia związane z utratą dużej ilości krwi w krótkim czasie (wstrząs) • wymienia typowe objawy wstrząsu krwotocznego • bezpiecznie odwraca poszkodowanego z brzucha na plecy • układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej/ bocznej - ustalonej	• czynności tych układów • przeprowadza wywiad ratowniczy SAMPLE • opisuje podstawowe sposoby transportu poszkodowanych z miejsc niebezpiecznych • wymienia najczęstsze przyczyny utraty przytomności • proponuje działania samopomocowe po zaobserwowaniu objawów zwiastujących omdlenie • opisuje znaczenie liter stanowiących skrót nazwy schematu oceny stanu poszkodowanego „A-B-C” • wymienia typowe objawy zwiastujące, poprzedzające omdlenie • wykonuje podstawowe opatrunki osłaniające w obrębie głowy i tułowia • zakłada opatrunek uciskowy na rany w obrębie głowy i tułowia, na szyi, w pachwinie i pod pachą • wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci • prawidłowo szacuje powierzchnię oparzeń • wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu	• wymienia i opisuje poszczególne ogniwa łańcucha przeżycia • omawia znaczenie pojęcia „złota godzina” • opisuje sytuacje, w jakich można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej • opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u niemowląt i dzieci • praktycznie wykorzystuje w sytuacjach symulowanych automatyczny defibrylator (AED) • proponuje działania zapobiegające zadławieniu w typowych sytuacjach życia codziennego • omawia okoliczności i sposób zakładania opaski uciskowej • prawidłowo stosuje stażę taktyczną • omawia sposób wykonania chwytu Rauteka i wskazuje okoliczności typowe dla jego zastosowania • umiejętnie stosuje schemat diagnostyczny FAST	• uczestniczył w pozaszkolnych formach rywalizacji w ratownictwie medycznym
--	---	---	---

• uraz kręgosłupa • rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w zatruciach • opisuje typowe okoliczności i objawy wystąpienia udaru termicznego oraz udaru słonecznego • omawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa • proponuje zastosowanie zastępczych środków opatrunkowych • w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji; wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny • opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadku: ○ zawału serca ○ udaru mózgu ○ napadu duszności ○ porażenia prądem ○ ukąszenia lub użądlenia ○ pogryzienia przez zwierzęta ○ napadu padaczkowego ○ hipo- lub hiperglikemii		• opisuje działania ratownicze w przypadku ciała obcego w: oku, uchu, nosie • wymienia główne stany zagrożenia życia lub zdrowia • definiuje NZK, wymienia jego przyczyny i typowe objawy • charakteryzuje zagrożenia płynące ze strony wstrząsu anafilaktycznego (przyczyny, objawy)		
---	--	--	--	--

II. Zagrożenia i działania ratownicze

Ocena				
dopuszczająca [1]	dostateczna [1 + 2]	dobra [1 + 2 + 3]	bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	celująca [1 + 2 + 3 + 4+5]
Uczeń: - rozpoznaje zagrożenia i ich źródła - wymienia nazwy formacji służb działających na rzecz zwalczania skutków zagrożeń - wymienia główne przyczyny pożarów - opisuje zasady postępowania podczas pożaru - wymienia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas pożaru - wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego - rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej - rozpoznaje znaki ewakuacji - omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego) - wymienia najczęstsze zagrożenia przemocą występujące w szkole - wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich eksponowania - wymienia przykładowe materiały, jakie można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry	Uczeń: - wymienia społeczne podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń - potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer) - opisuje sposób użycia podręcznego sprzętu gaśniczego - charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy - przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych - opisuje stosowanie kodu kolorystycznego i manualnego w kontakcie poszkodowanych z zespołem ratowniczym - opisuje zakres i sposób przygotowania się do planowanej ewakuacji - opisuje zasady postępowania podczas powodzi, zejścia lawiny, wichury/ burzy/ nawałnicy - uzasadnia i proponuje skuteczne sposoby zapobiegania panice	Uczeń: - charakteryzuje działalność społecznych podmiotów ratowniczych, w tym: Ochotniczej Straży Pożarnej, Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego - wyjaśnia zadania tych służb - omawia zasady profilaktyki pożarowej - opisuje sposoby gaszenia najczęściej występujących pożarów (w zarodku) - wyjaśnia znaczenie pojęcia cyberprzemocy - opisuje procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia - wymienia najczęstsze zagrożenia dla cyberbezpieczeństwa - podaje przykłady najczęściej występujących okoliczności znalezienia niewypałów i niewybuchów - rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach - wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność - opisuje skład i przeznaczenie IPP i IPR - przedstawia sposoby zachowania się w przypadku katastrofy przemysłowej lub budowlanej	Uczeń: - opisuje sposoby postępowania osób odciętych przez pożar od dróg ewakuacji - omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych - wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy i proponuje właściwą na nie reakcję - proponuje działania podnoszące bezpieczeństwo w sieci	Uczeń: - należy do młodzieżowych struktur OSP, WOPR lub innych formacji ratowniczych - jest uczniem tzw. klas mundurowych - uczestniczył w pozaszkolnych formach rywalizacji z zakresu obrony cywilnej, ochrony p.poż. lub zarządzania kryzysowego

- wymienia sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami - wyjaśnia znaczenie pojęć: odkażanie, dezaktywacja, dezynfekcja, deratyzacja - wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne - opisuje obowiązki pieszego i kierowcy podczas przejazdu pojazdu uprzywilejowanego				
--	--	--	--	--

III. System obrony państwa

Ocena				
dopuszczająca [1]	dostateczna [1 + 2]	dobra [1 + 2 + 3]	bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	celująca [1 + 2 + 3 + 4+5]
Uczeń: - wymienia i charakteryzuje dziedziny bezpieczeństwa państwa - opisuje istotę oraz wymienia elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi - wymienia główne zagrożenia dla współczesnego bezpieczeństwa - wymienia rodzaje sił zbrojnych RP - wymienia nazwy formacji służb mundurowych (w tym obrony terytorialnej) zapewniających	Uczeń: - wymienia obronne powinności obywateli RP - omawia zadania, strukturę oraz wyposażenie Sił Zbrojnych RP - podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem - wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa - charakteryzuje rodzaje sił zbrojnych RP - identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowymi znakami ochrony zabytków oraz znakiem specjalnym dla budowli zawierających niebezpieczne siły	Uczeń: - identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje im właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego i całego państwa - wymienia rodzaje świadczeń obywateli na rzecz obronności - wymienia elementy składowe systemu bezpieczeństwa państwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi - wymienia i charakteryzuje konstytucyjne stany nadzwyczajne w RP - wymienia zadania obrony cywilnej	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie pojęcia siatki bezpieczeństwa i infrastruktury krytycznej - wymienia zadania i kompetencje władz państwowych oraz samorządowych w zakresie obronności - wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego - opisuje wybrane zwyczaje wojenne	Uczeń: - jest aktywnym członkiem organizacji skautowych lub proobronnych - jest członkiem grup rekonstrukcyjnych, klubów historyczno-kolekcjonerskich itp. - doskonali się w wybranej dyscyplinie (sporcie) przydatnej w zakresie obronności kraju (sporty walki, strzelectwo, lekkoatletyka, biegi na orientację, jeździectwo, sporty motorowe i motorowodne, pływanie, nurkowanie, spadochroniarstwo, survival, bushcraft itp.)

bezpieczeństwo państwa; wyjaśnia zadania tych służb • rozpoznaje podstawowe typy uzbrojenia Sił Zbrojnych RP • rozpoznaje podstawowe typy uzbrojenia				
--	--	--	--	--

IV. Edukacja obronna

Ocena				
dopuszczająca [1]	dostateczna [1 + 2]	dobra [1 + 2 + 3]	bardzo dobra [1 + 2 + 3 + 4]	celująca [1 + 2 + 3 + 4+5]
Uczeń: • wyjaśnia „zasadę trójki” • wyjaśnia znaczenie zasady: „uciekaj, kryj się, walcz” • podaje przykłady pozyskania żywności w terenie • wymienia przykłady broni strzeleckiej • omawia znaczenie zasady BLOS • wymienia materiały i środki służące do czyszczenia broni • omawia zasady bezpieczeństwa przy rozkładaniu i czyszczeniu broni	Uczeń: • wymienia objawy odwodnienia i niedożywienia • wymienia objawy niedoboru snu • charakteryzuje sposoby postępowania w sytuacji kryzysowej • proponuje skład indywidualnego zestawu EDC • wylicza podstawowe przedmioty przeznaczone do skompletowania własnego plecaka ucieczkowego • proponuje sposoby pozyskania wody w terenie • omawia zasady zachowania się na strzelnicy • prawidłowo przyjmuje podstawowe pozycje strzeleckie: stojąc, klęcząc, leżąc	Uczeń: • proponuje działania zapobiegające rozwojowi paniki • wylicza podstawowe wskazówki ułatwiające przetrwanie w przygodnym terenie • proponuje techniczno-konstrukcyjne rozwiązanie w celu zbudowania schronienia w przygodnym terenie •	Uczeń: • proponuje pozyskanie odpowiednich materiałów do stworzenia tzw. „hubki” (rozpałki) do ogniska • proponuje pozyskanie odpowiedniego materiału do ogniska w terenie przygodnym – uzasadnia wybór • wymienia podstawowe błędy popełniane przez strzelców • koryguje błędy w swoim celowaniu • uzyskuje wysokie wyniki w strzelaniu praktycznym (min. 75%)	Uczeń: • wymienia główne przyczyny wypadków podczas strzelania • uzyskuje powtarzalność wysokich wyników w strzelaniu praktycznym • zna warunki uzyskania pozwolenia na indywidualne posiadanie broni w Polsce

Wymagania edukacyjne z edukacji dla bezpieczeństwa – zasady oceniania.

1. W roku szkolnym 2026/2027 w klasie 1 Technikum stosuje się średnią arytmetyczną. Zgodnie ze statutem ocenie podlegają:

Formy pracy ucznia podlegająca ocenie
Praca i aktywność na lekcji, prowadzenie dokumentacji pracy na lekcji, praca domowa, umiejętność czytania ze zrozumieniem, posiadanie uczniowskiego wyposażenia (książka, zeszyt itp.)
Odpowiedź ustna, kartkówka, praca projektowa, twórcze rozwiązywanie problemów
Prace klasowe, sprawdziany, testy, badanie wyników nauczania, sukcesy w konkursach przedmiotowych

2. Oceny bieżące, klasyfikacyjne śródroczne i roczne ustala się według następujących zasad:

Uzyskane wyniki procentowe w ocenianiu bieżącym przelicza się według następującej skali: w klasyfikacji śródrocznej i rocznej oceny ustalane są według sześciostopniowej skali ocen:

Stopień: niedostateczny
 dopuszczający
 dostateczny
 dobry
 bardzo dobry
 celujący

- nieobecność ucznia na sprawdzianie lub kartkówce zaznacza się literą „n” (lub N). W przypadku sprawdzianu zapis ten obliguje do zaliczenia danej partii materiału.

3. Na lekcjach edb uczeń otrzymuje oceny w następujący sposób:

- **odpowiedź ustna** – uczeń jest odpytywany z bieżącego materiału (trzy ostatnie lekcje). Uczeń ma również prawo zgłosić się do odpowiedzi samodzielnie i jeśli brak jest przeciwwskazań (np.: odpytany powinien być uczeń, który ma mało ocen), to uczeń taki otrzymuje prawo

odpowiedzi. Ocena wynika ze stopnia opanowania materiału przez ucznia, poprawności odpowiedzi, umiejętności jasnego przekazania posiadanych wiadomości.

- **kartkówka** – zapowiedziana lub niezapowiedziana przez nauczyciela, obejmuje podobnie jak przy odpowiedzi zakres materiału z trzech ostatnich lekcji. Pytania są krótkie i sprecyzowane i sprawdzają stopień opanowania przez ucznia bieżącego materiału. Ocenę z kartkówki można poprawić (za zgodą nauczyciela) pisząc ją jeszcze raz z tej samej partii materiału. Ocena z poprawy zastępuje poprzednią, ocenę poprawimy tylko raz. Termin poprawy ustala nauczyciel.
- **test (sprawdzian)** – zapowiedziany przez nauczyciela minimum tydzień wcześniej, obejmuje swoim zakresem szerszy zakres tematyczny. Poprzedzony jest lekcją powtórzeniową. Sprawdza on opanowanie przez ucznia wiadomości, informacji i umiejętności z omawianego zakresu.

4. Zasady zaliczania sprawdzianów i zadań klasowych przez uczniów nieobecnych w szkole w dniu weryfikowania wiedzy:

- wszystkie wskazane przez nauczyciela sprawdziany lub zadania klasowe, których uczeń nie pisał z powodu nieobecności, powinien napisać w dodatkowym terminie, wyznaczonym przez uczącego (w ciągu dwóch tygodni od powrotu ucznia do szkoły);
- jeśli uczeń nie stawia się w wyznaczonym terminie, nauczyciel ma prawo zweryfikować jego wiedzę z niezaliczonego materiału na pierwszej lekcji przedmiotu, na której uczeń będzie obecny (w formie odpowiedzi ustnej lub pisemnej);
- takie same zasady dotyczą możliwości poprawy oceny niedostatecznej z zadania klasowego lub sprawdzianu, ale uczeń samodzielnie musi zgłosić chęć poprawy oceny u nauczyciela przedmiotu w ciągu tygodnia od poinformowania o negatywnej nocie. Ocena z poprawy zapisane są obok pierwszej oceny z adnotacją że jest to ocena z poprawy.

5. Uczniowi przysługuje jedno „nieprzygotowanie” (np.) w ciągu okresu bez podania przyczyny, z wyłączeniem zajęć, na których odbywają się klasówki. Uczeń zgłasza nieprzygotowanie na początku lekcji i fakt ten zostaje odnotowany przez nauczyciela w dzienniku za pomocą skrótu "np."

6. Ogólne kryteria ocen z edb:

- **Ocenę celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą i dodatkowo bierze udział w szkolnych konkursach lub bierze udział w ogólnopolskich zawodach na stopniu minimum miejskim. Wiedza ucznia wykracza w wyraźny sposób poza podstawy programowe. Uczeń prezentuje dociekliwość, wykorzystuje wiedzę z pokrewnych przedmiotów;
- **Ocenę bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który w pełni przyswoił wiedzę objętą podstawą programową; wykazuje zainteresowanie przedmiotem; wykorzystuje różne źródła wiedzy; starannie wykonuje dodatkowe zadania; aktywnie uczestniczy w lekcjach;

- **Ocenę dobrą** otrzymuje uczeń, który ma w zakresie wiedzy niewielkie braki, poprawnie rozwiązuje zadania o pewnym stopniu trudności i wymagające opanowania umiejętności przewidzianych programem; wykazuje aktywność na lekcjach;
- **Ocenę dostateczną** otrzymuje uczeń, który wykazuje średnie opanowanie materiału przewidzianego programem; wiedza jest wyrywkowa i fragmentaryczna, nie łączy wydarzeń w logiczne ciągi; poprawnie wykonuje zadania przy pomocy nauczyciela, aktywność na lekcji jest sporadyczna;
- **Ocenę dopuszczającą** otrzymuje uczeń który ma spore luki w wiadomościach objętych programem, przy czym mógłby je uzupełnić przy sporej pomocy nauczyciela, jest bierny na lekcji, przy pomocy nauczyciela jest w stanie wykonać proste zadania, wymagające podstawowych umiejętności;
- **Ocenę niedostateczną** otrzymuje uczeń, który notorycznie nie przygotowuje się do lekcji, nie rozumie i nie potrafi wykonać nawet przy pomocy nauczyciela prostych zadań; odznacza się brakiem systematyczności i chęci do nauki oraz biernością na lekcjach.

7. W przypadku przejścia na nauczanie zdalne zajęcia prowadzone będą na platformie Google/Microsoft Teams. Sprawdziany i kartkówki przeprowadzane będą na w/w platformach lub platformie testportal.pl